

Авторське право і вільні ліцензії

Наталія Тимків,
ГО «Вікімедіа Україна»

Наталія Тимків

адміністраторка Вікіпедії
українською, редакторка;

Голова Ради повірених
Фонду Вікімедіа

Членкиня ГО «Вікімедіа
Україна»

Найбільший виклик для втілення освітньої програми на практиці — **авторське право.**

Ні середня школа, ні вища не вчать поважати авторські права

Педагоги традиційно використовують матеріали, які знаходять у книгах чи онлайн без вказівки джерела, відповідно, так роблять їхні учні та студенти. Ця ж «практика» **часто застосовується й у статтях Вікіпедії**

Що про авторське право каже законодавство?

Закон України «Про освіту» передбачає:

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Стаття 22. Загальні випадки вільного використання творів (...)

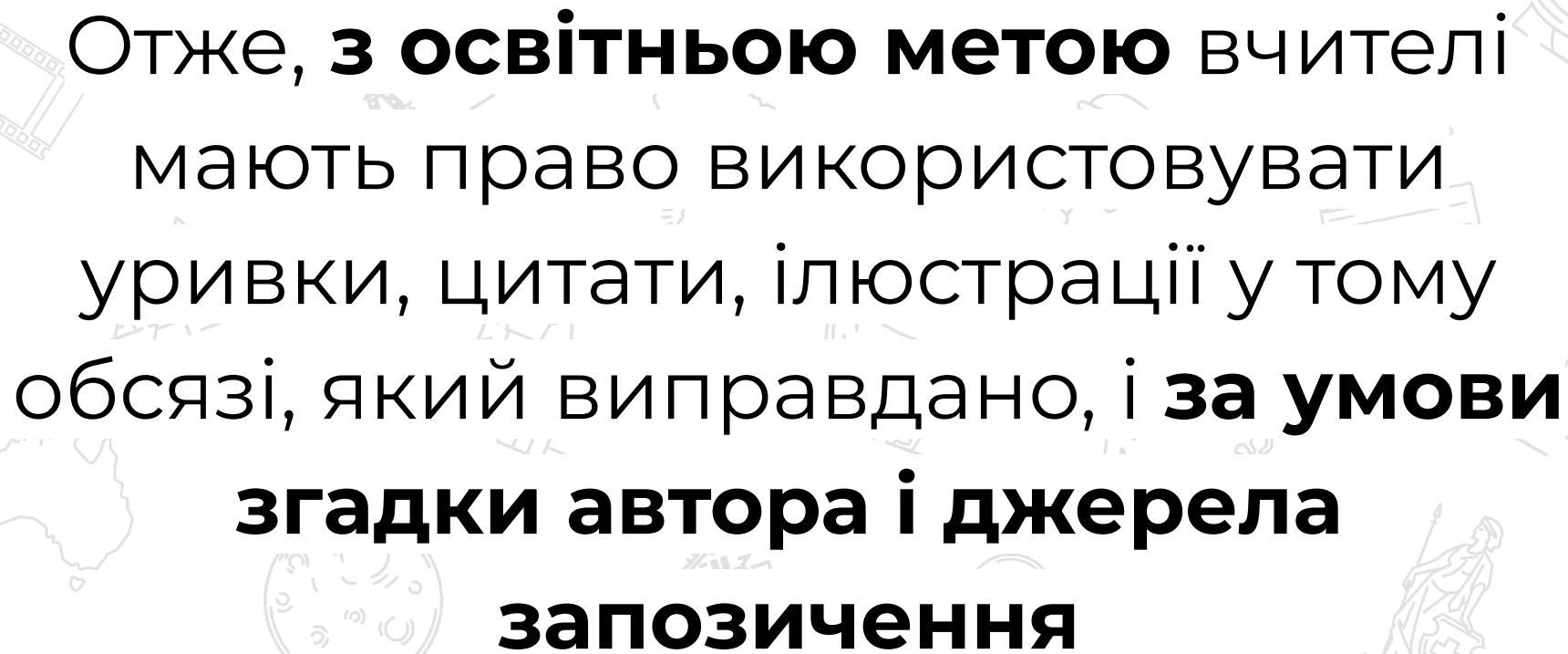
2. Без дозволу суб'єктів авторського права і безоплатно, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

1) використання цитат, включаючи їх переклад з інших мов, з правомірно опублікованих творів, у тому числі статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо це зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору (повідомлення), до якого цитати включаються, із семантичним та/або графічним виділенням меж цитати;

2) відтворення, у тому числі в електронній (цифровій) формі, інтерактивне надання доступу до правомірно опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів, творів образотворчого мистецтва, фотографічних творів, аудіовізуальних творів як ілюстрацій у виданнях, програмах організацій мовлення, звукозаписах чи відеозаписах для забезпечення та реалізації освітнього процесу або з метою наукових досліджень, якщо такі дії не мають самостійного економічного значення, в обсязі, що відповідає визначеній меті, за умови, що:

обсяг такого використання відповідає визначеній меті;

(...)

Отже, **з освітньою метою** вчителі
мають право використовувати
уривки, цитати, ілюстрації у тому
обсязі, який виправдано, і **за умови**
згадки автора і джерела
запозичення

Не можна просто взяти якесь зображення з інтернету й вставити до презентації чи статті у Вікіпедії, потрібно, принаймні, вказати **звідки зображення**

Така сама вимога має бути до робіт учнів та студентів:
текст має бути своїми словами,
зі згадкою автора чи джерела

Commons:Copyright rules by territory

From Wikimedia Commons, the free media repository

(Redirected from [Commons:CRT](#))
Wikidata item not found.

Shortcut: [COM:CRT](#)

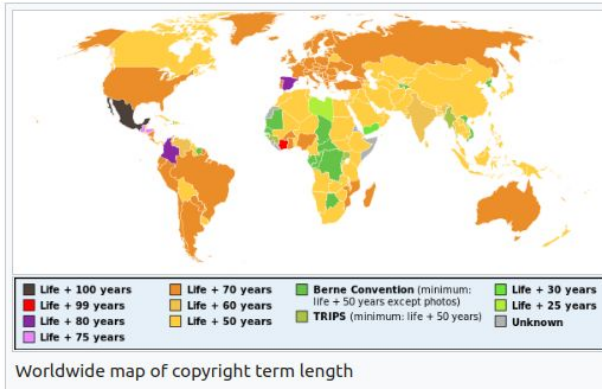
Laws about copyright **differ from country to country**. Images uploaded to Commons, unless uploaded from the United States, involve the interaction of two or more copyright jurisdictions. The laws of individual countries differ especially in the following points:

- The time for which a copyright applies. In most countries, copyright on works published during the author's lifetime expires 50 or 70 years after the death of the author (p.m.a.).
- Status of works of the government. In many (but not all) countries, documents published by the government for official use are in the public domain.
- Material applicable for copyright. In some jurisdictions, pictures of artistic work like architecture, sculptures, clothing etc. can not be used freely without the consent of the creator of the original artwork.

Almost all countries in the world are party to the *Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works* (see [here](#) ↗ for the text). Following this convention, countries enforce copyrights from other countries, according to certain rules.

Full details for each country or territory are covered below. Some countries also have individual pages (highlighted in bold), which you can reach directly from the summary table below.

[↓ Skip to summary table ↓](#)

Більшість країн (як і Україна) захищають роботи протягом життя авторів і 70 років після їхньої смерті

Тож роботи Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка — уже
у **суспільному надбанні**.

Будь-хто може їх використовувати з
комерційною метою, наприклад, видаючи
збірки. Чи альбоми картин...

Але вказувати, що текст написаний ними, все
одно потрібно — не можна приписати собі
авторство їхніх слів

Є нюанси:

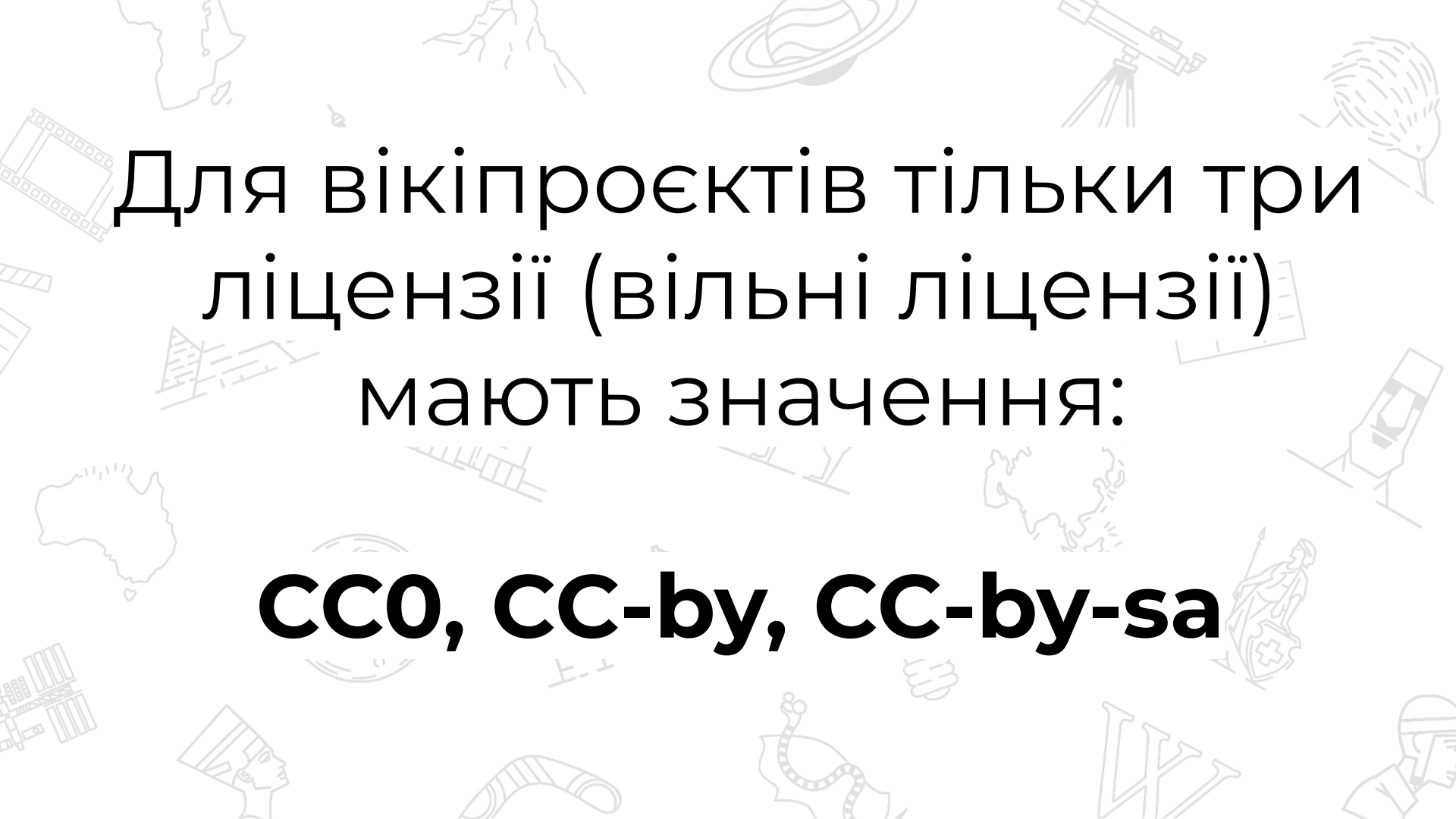
- **не охороняються:** геометричні фігури, відсутня творча складова
- **допускається у Вікіпедії:** добропорядне використання (освітня мета, некомерційне)
- **існує поняття *De minimis*:**
  - Чи цей захищений матеріал суттєво змінює роботу?
  - Чи буде робота іншою, якщо забрати цей захищений матеріал?
- **в Україні відсутня «свобода панорами»**

Що таке «вільні ліцензії»?

Creative Commons — це організація, яка розробила ліцензії (особливі угоди про авторські права), якими ми користуємося у Вікіпедії та вікіпроєктах. Одна з найголовніших рис — автори можуть обрати ліцензію, й інші можуть використовувати роботу на певних умовах

без контактування з авторами

Для вікіпроєктів тільки три
ліцензії (вільні ліцензії)
мають значення:

CC0, CC-by, CC-by-sa

Різні обмеження і правила будуть залежати від характеру твору:

- текст;
- фото;
- відео;
- аудіо...

**Текст можна переписати
своїми словами :)**

Навести цитати

ОДНАК:

- **не можна просто копіювати** шматки тексту, вставляючи його у свій текст;
- **не можна дослівно перекласти** шматок тексту іншого автора, і просто **вставити його у свій текст** (наприклад, оригінал тексту Біблії не охороняється, але переклади — уже мають авторів, і можуть охоронятися)

Відео, аудіо:

авторські права будуть не тільки у того, хто виступає, а й у того, хто **знімає саме відео**, хто **записує звук**, чий твір виконується, **чия музика, чий переклад, чия обробка...**

Не можна взяти фото зі статті у Вікіпедії
та вказати:

З Вікіпедії

Авторські права належать авторам, вони
можуть обрати потрібну ліцензію, тож
потрібно дивитися, що саме вказано в описі
роботи (файлу)

Як можна зрозуміти авторство та ліцензію файлів у Вікіпедії?

Якщо клікнути на зображенні у статті, то:

- воно збільшиться;
- буде видно автора фото (і джерело)
- також ліцензію (=умови використання)
- у Вікіпедії дозволене добропорядне використання (fair use), ті файли охороняються

Головна сторінка
Ласкаво просимо
Портал спільноти
Кнайпа
Довідка

Language select

українська

Участь

Завантажити файл
Нові редагування
Нові файли
Випадковий файл
Контакти

Друк/експорт

Завантажити як PDF

Інструменти

Посилання сюди
Пов'язані редагування
Спеціальні сторінки

Ви не увійшли до системи [Обговорення](#) [Внесок](#) [Створити обліковий запис](#) [Увійти](#)

Файл **Обговорення**

Читати

[Редагувати](#)

[Переглянути історію](#)

Пошук Wikimedia Commons

Фотоконкурс «Вікі любить Землю»: завантажте фотографії пам'яток природи України, допоможіть Вікіпедії й отримайте чудові призи!

File:Національний природний парк «Пирятинський».png

Матеріал з Wikimedia Commons

[Файл](#)

[Історія файлу](#)

[Використання файлу](#)

[Глобальне використання файлу](#)

[Метадані](#)

Завантажити
усі розміри

Використати
цей файл

Опис
Add another language

Українська:^[edit] Національний природний парк «Пирятинський»:

Час створення

Джерело

<http://pyriatyn.osp-ua.info/file/110309/prez.ppt>

Автор

<http://pyriatyn.osp-ua.info/>

Ліцензія
(Повторне
використання цього
файлу)

Власник авторських прав на цей файл дозволяє використовувати файл для будь-яких цілей, при умові збереження інформації про власника авторських прав. Дозволяється розповсюдження цього файлу, створення похідних робіт, а також комерційне та будь-яке інше використання.

**Як же його
використати,
наприклад, у
презентації?**

WIKIMEDIA
COMMONS

- Головна сторінка
- Ласкаво просимо
- Портал спільноти
- Кнайпа
- Довідка

Language select

українська

Участь

- Завантажити файл
- Нові редагування
- Нові файли
- Випадковий файл
- Контакти

Друк/експорт

Завантажити як PDF

Інструменти

- Посилання сюди
- Пов'язані редагування
- Спеціальні сторінки

Ви не увійшли до системи Обговорення Внесок Створити обліковий запис Увійти

Файл Обговорення

Читати

Редагувати

Переглянути історію

Пошук Wikimedia Commons

Фотоконкурс «Вікі любить Землю»: завантажте фотографії пам'яток природи України, допоможіть Вікіпедії й отримайте чудові призи!

File:Національний природний парк «Пирятинський».png

Матеріал з Wikimedia Commons

Файл

Історія файлу

Використання файлу

Глобальне використання файлу

Метадані

Завантажити
усі розміри

Використати
цей файл

Використати цей файл у мережі

Використати

Використати цей файл у мережі

URL-адреса сторінки:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA_%C2%AB%D0%9F%D0%B8%D1%80%D1%8F%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%C2%BB.png

URL-адреса файлу:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/66/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA_%C2%AB%D0%9F%D0%B8%D1%80%D1%8F%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%C2%BB.png

Атрибуція:

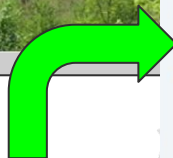
<http://pyriatyn.osp-ua.info/> [Attribution]

HTML

HTML/BBCode:

HTML BBCode 512пкс у ширину

```
<a title="http://pyriatyn.osp-ua.info/ [Attribution], через Вікісховище" href="https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA_%C2%AB%D0%9F%D0%B8%D1%80%D1%8F%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%C2%BB.png"><img width="512" alt="Лінійна карта території національного природного парку «Пирятинський»></a>
```


Національний природний парк «Пирятинський»

Фото: <http://pyriatyn.osp-ua.info/> [Attribution]

**Чи можна змінити
ліцензію?**

Так, **власники авторських прав** можуть надати дозвіл на публікацію своєї роботи під іншою ліцензією. Наприклад, **вільною**

ВП:Дозволи

Як висновки:

- Це все складне й заплутане, але для роботи у вікіпроєктах це **важливо зрозуміти**

також...

- **Ніхто** не народився експертом із авторського права
- Це **набір правил**: цьому можна навчитися, практика важлива
- Ви **будете помилятися**. Зазвичай досить перепросити, відмінити дію (вилучити, перемістити чи змінити вказівку) і краще діяти наступного разу

